

Dönem : 1
Toplantı : 6

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 960

Yabancı memleketlerde yapılan evlenme merasiminin kolaylaştırılması hakkındaki Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, İçişleri ve Dışişleri, Turizm ve Tarıht komisyonları raporları (Millet Meclisi 1/181; Cumhuriyet Senatosu 1/728)

(Not: Millet Meclisi S. Sayısı: 222)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 1705/8326, 1/181

5 . 4 . 1967

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 3 . 4 . 1967 tarihli 79 ncu Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, Yabancı memleketlerde yapılan evlenme merasiminin kolaylaştırılması hakkındaki Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Ferruh Bozbeyli
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 7 . 4 . 1966 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 3 . 4 . 1967 tarihli 79 ncu Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 222)

Anayasa Adalet Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Anayasa ve Adalet
Komisyonu
Esas No. : 1/728
Karar No. : 132

7 . 6 . 1967

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 3 Nisan 1967 tarihli 79 ncu Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen, Yabancı Memleketlerde yapılan evlenme merasiminin kolaylaştırılması hakkındaki Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 5 Nisan 1967 tarihli ve 1705 - 8326 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle, Komisyonumuzun 19 ve 24 Mayıs 1967 ve 7 Haziran 1967

tarihli Birleşimlerinde Hükümet adına İçişleri, Dışişleri ve Adalet bakanlıkları temsilcileri de hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I - Tasarıya esas Sözleşme, Türkiye'nin de üyesi bulunduğu Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu üyeleri (Avusturya, Belçika, Federal Almanya, Fransa, Yunanistan, İtalya, Lüksemburg, Holânda ve İsviçre Konfederasyonu) arasında kişi halleri mevzuatında mümkün olduğu kadar beraberlik sağlamak, kanunlardaki boşlukları doldurmak, vatandaşların diğer üye devletler ülkelerinde buldukları sırada bunlara kişi halleri işlemlerinde kolaylık göstermek maksadiye hazırlanan sözleşmelerden olup, Âkid Devletlerden birisinin tebasının diğer devletler ülkesinde yapılacak evlenme merasiminde kolaylıklar sağlanmasını öngörmektedir.

Sözleşme ile getirilen kolaylıklar ezeümle şöyledir :

Bâzı devletlerde, (Belçika, Lüksemburg, Holânda, Almanya) baldızla yahut kayınbiraderle, yahut teyze, hala, amca ve dayı ile evlenme Devlet Reisinin muafiyet bahşetmesine bağlıdır. Keza, Almanya'da zina yapanın muayyen süre evlenme engeli (iddet müddeti) yine muafiyet merciinin kararı ile ortadan kaldırılmaktadır.

İşte bu gibi hallerde, ilgililer, ülkemizde evlenme teşebbüsünde bulduklarında, kendi devletlerindeki yetkili muafiyet merciinden izin talebinde bulunacakları yerde, sözleşme hükümlerinden yararlanarak, ülkemizde yetkili asliye mahkemesine müracaatla gerekli izni istihsal edebileceklerdir.

Bu uygulamada, sözleşme gereğince evlenme engellerinden muafiyet hususlarında, ilgilinin şahsi hukuku ve evlenme öncesi ilânlarda da akdin yapıldığı ülke kanunu esas kabul edilerek «Locus Regit Actum» kuralı yerine getirilmiş olmaktadır.

Bu esasları ihtiva eden sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarıısı Komisyonumuzca da benimsenmiştir.

II - Millet Meclisi metninin 1, 2 ve 3 ncü maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	(Bu kanunda Sözcü)		
Aydın	Tabii Üye	Tabii Üye	Diyarbakır
<i>O. S. Sarıgöllü</i>	<i>S. O'Kan</i>	<i>M. Ataklı</i>	<i>S. Cizrelioğlu</i>
Hatay	Niğde	Samsun	Sivas
<i>M. Deliveli</i>	<i>K. Bayhan</i>	<i>R. Rendeci</i>	<i>R. Öçten</i>
(İmzada bulunamadı)			

İçişleri Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
İçişleri Komisyonu
Esas No. : 1/728
Karar No. : 17

15 . 6 . 1967

Yüksek Başkanlığa

Yabancı memleketlerde yapılan evlenme merasimlerinin kolaylaştırılması hakkındaki Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı ilgili Bakanlık temsilcilerinin de iştirakiyle Komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi :

Tümü üzerinde cereyan eden görüşmeler sonunda, gerekçede belirtilen hususlar Komisyonumuzca da uygun görülmüş ve Millet Meclisi Genel Kurulunun 3 . 4 . 1967 tarihli 79 ncu Birleşiminde tasvip gören tasarı metni aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurula arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip	
Bursa	Ordu	İzmir	İzmir
C. Ortaç	E. Ayhan	Ö. L. Bozcalı	İ. Birand
Konya	Kırşehir	Niğde	Sivas
S. Çumralı	A. R. Ulusman	H. A. Göktürk	H. Söylemezoğlu

Sivas
Z. Önder

Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Dışişleri, Turizm ve
Tanıtma Komisyonu
Esas No. : 1/728
Karar No. : 33

Yüksek Başkanlığa

Yabancı memleketlerde yapılan evlenme merasimlerinin kolaylaştırılması hakkındaki Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı, ilgili bakanlık temsilcileri de hazır buldukları halde Cumhuriyet Senatosu Dışişleri Komisyonunun 22 . 6 . 1967 tarihli toplantısında incelendi ve görüşüldü.

Tümü üzerinde cereyan eden görüşmeler sonunda tasarının gerekçesinde belirtilen hususlar uygun görüldüğünden tasarı Millet Meclisinden ve İçişleri Komisyonundan gelen şekliyle aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip	
Cumhurbaşkanıca S Ü.	Tabii Üye	Tekirdağ	Cumhurbaşkanıca S. Ü
S. H. Ürgüplü	A. Yıldız	C. Tarlan	C. Açıkalın
Manisa	İstanbul	Ankara	Elâzığ
F. Alpiskender	T. Arıburun	H. O. Bekata	C. Ertuğ
Bulunamadı			

Çorum
S. Yalçuk

C. Senatosu (S. Sayısı : 960)

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ
METİN

Yabancı memleketlerde yapılan evlenme merasiminin kolaylaştırılması hakkındaki Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 10 Eylül 1964 tarihinde Paris'te imzalanan «Yabancı memleketlerde yapılan evlenme merasiminin kolaylaştırılmasına dair Sözleşme» nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ANAYASA VE ADALET KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

Yabancı memleketlerde yapılan evlenme merasiminin kolaylaştırılması hakkındaki Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair Kanun

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metnin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN

Yabancı memleketlerde yapılan evlenme me-
rasiminin kolaylaştırılması hakkındaki Söz-
leşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna
dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nei
maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nei
maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 neü
maddesi aynen kabul edilmiştir.

DIŞİŞLERİ, TURİZM VE TANITMA KOMİS-
YONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Yabancı memleketlerde yapılan evlenme me-
rasimlerinin kolaylaştırılması hakkındaki Söz-
leşmenin onaylanmasının uygun bulunduğuna
dair kanun tasarısı

MADE 1. — Millet Meclisince kabul edilen
1 nei madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisince kabul edilen
2 nei madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisince kabul edilen
3 neü madde aynen kabul edilmiştir.

YABANCI MEMLEKETLERDE YAPILAN EVLENME MERASİMLERİNİN KOLAYLAŞTIRILMASINA DAİR SÖZLEŞME

Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu üyeleri Avusturya Cumhuriyeti, Belçika Kırallığı, Federal Almanya Cumhuriyeti, Fransa Cumhuriyeti, Yunanistan Kırallığı, İtalya Cumhuriyeti, Lüksemburg Büyük Dükanlığı, Holânda Kırallığı, İsviçre Konfederasyonu ve Türkiye Cumhuriyeti evlenme engellerinin kaldırılması ve evlenme öncesi ilânları ile ilgili olarak kendi vatandaşlarının diğer Âkîd Devletler ülkelerinde yapacakları evlenme akitlerinin kolaylaştırılması arzusuyla aşağıdaki hükümlerde anlaşmışlardır.

Birinci Bölüm

Madde 1. — Âkîd Devletlerden birinin vatandaşının evlenme akdi, o vatandaşın mütadolarak oturduğu diğer bir Âkîd Devlet ülkesinde icra edildiği takdirde bu akdin yapıldığı memleketin yetkili makamları, müstakbel eşin şahsi kanununun öngördüğü haller ve şartlar bu kanunun tesbit ettiği evlenme engellerinden muaf tutulabilirler.

Madde 2. — Birinci maddede alman muafiyeti tanımaya yetkili evlenme merasiminin yapıldığı memleket makamları, bu memleketin iç kanunları gereğince kendi vatandaşlarına aynı muafiyeti vermeye yetkili bulunan makamlardır.

Meczuatı kendi vatandaşlarına bu nevi muafiyetler tanımayan memleket, birinci madde gereğince, diğer Âkîd Devletler vatandaşlarına muafiyet tanıyabilmek için kendi makamlarından birini yetkili kılabilir.

Madde 3. — İşbu Sözleşme, kendi vatandaşı bulunan müstakbel eşe kanunları gereğince muafiyet verecek Devlet makamlarının yetkisine hâlel getirmez.

İkinci Bölüm

Madde 4. — Âkîd Devletlerden birinin ülkesinde mahallî şekle uygun olarak yapılan evlenme öncesi ilânları munhasıran bu devletin iç kanunlarına tabidir.

Üçüncü Bölüm

Madde 5. — Âkîd Devletlerden birinin kanunu evlenmenin dinî merasimle icrasına mecburi kıldığı takdirde, diğer Âkîd Devletlerin elçilik veya konsolosluk memurları kendi kanunları müsaade ettiği takdirde bu memlekette evlenme akdini icra edebilirler. Şu şartla ki : Eşlerden en az biri elçilik veya konsolosluk memurunu tâyin eden devletin uyruklığında bulunmalı ve eşlerden hiçbiri evlenme akdinin aypıldığı devlet vatandaşlığında olmamalıdır.

Bu takdirde evlenme öncesi ilânlar munhasıran elçilik veya konsolosluk memurunu tâyin eden devletin kanununa göre yapılacaktır.

Dördüncü Bölüm

Madde 6. — İşbu Sözleşmenin uygulanmasında, «Bir devlet vatandaşı» terimi, bu devletin uyruklığında bulunan kişilerle şahsi halleri adı geçen devletin kanunları ile idare edilen kişileri kapsar.

Madde 7. — Âkîd Devletler, bu Sözleşmenin kendi ülkelerinde uygulanmasını mümkün kılmak için anayasalarının gerekli kıldığı usullerin yerine getirildiğini, İsviçre Federal Hükümetine tebliğ edeceklerdir.

İsviçre Federal Hükümeti, birinci fıkra uyarınca yapılan her tebliğden Âkîd Devletlerle Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini haberdar edecektir.

Madde 8. — İşbu Sözleşme ikinci tebliğin tevdi tarihini kovalıyan 30 neu gün yürürlüğe girecek ve bu tarihten başlayarak bu formaliteyi yerine getiren iki Devlet arasında sonuç doğuracaktır.

Bundan evvelki maddede öngörülen formaliteyi sonradan yerine getiren her imzacı Devlet için, bu Sözleşme tebligatın tevdi tarihini kovalıyan 30 neu günden başlayarak sonuç doğuracaktır.

Madde 9. — Her Âkîd Devlet imza, 7 nei maddede öngörülen tebliğ veya katılma sırasında işbu sözleşmenin ilk üç bölümünden bir veya ikisini istisna ettiğini beyan edebilecektir.

İşbu maddenin birinci fıkrası hükümlerine uygun olarak bir beyanda bulunan her devlet sonradan her hangi bir anda yazılı bir tebliğ ile istinadettiği bölüm veya bölümlere katıldığını İsviçre Federal Hükümetine bildirebilir.

İsviçre Federal Hükümeti, bu tebliğden her Âkîd Devleti ve Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini haberdar edecektir.

İşbu maddenin ikinci fıkrasında öngörülen beyan, İsviçre Federal Hükümetinin tebliği aldığı tarihi kovalıyan 30 neu günden itibaren hüküm ifade edecektir.

Madde 10. — Bu sözleşme, her Âkîd Devletin anavatan topraklarının bütününde hukukî hüküm ifade eder.

Her Âkîd Devlet, işbu sözleşme hükümlerinin anavatan dışı ülkelerinden bir veya birkaçında veyahut milletlerarası münasebetleri kendisi tarafından sağlanan devlet veya ülkelerde de uygulanacağını imza, 7 nei maddede öngörülen tebliğ, katılma sırasında veya daha sonra İsviçre Federal Hükümetine yapacağı tebliğ ile beyan edebilecektir. İsviçre Federal Hükümeti her Âkîd Devleti ve Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini bu son tebliğden haberdar edecektir. Bu sözleşme hükümleri tebliğnamenin İsviçre Federal Hükümetince alınmasını kovalıyan 60 nei gün anılan tebliğnamede gösterilen ülke veya ülkelerde uygulanacaktır.

Bu maddenin ikinci fıkrası hükümlerine uygun olarak bir beyanda bulunmuş olan her devlet, daha sonra her hangi bir anda İsviçre Federal Hükümetine göndereceği bir tebliğ ile bu sözleşmenin beyannamede gösterilen devlet veya ülkelerin bir veya birkaçında uygulanmasına son verildiğini beyan edebilecektir.

İsviçre Federal Hükümeti, her Âkîd Devleti ve Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini bu yeni tebliğden haberdar edecektir.

Sözleşmenin uygulanması, adıgeçen tebliğnamenin İsviçre Federal Hükümetince alınmasını kovalıyan 60 nei gün bahis konusu ülkede son bulacaktır.

Madde 11. — Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu veya Avrupa Konseyi üyesi her devlet işbu Sözleşmeye katılabilir. Katılmak isteyen Devlet, bu niyetini İsviçre Federal Hükümetine tevdi edilecek bir belge ile tebliğ eder. Adı geçen Hükümet her katılma belgesinin tevdiinden üye Devletlerle Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini haberdar edecektir. Sözleşme katılan devletler için katılma belgesinin verilmesini kovalıyan 30 neu gün yürürlüğe girecektir.

Katılma belgesinin tevdi, ancak bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra mümkün olabilir.

Madde 12. — İşbu Sözleşme, süre tahdidi olmaksızın yürürlükte kalacaktır. Bununla beraber Âkîd Devletlerden her biri, her zaman bu Sözleşmeyi veya onun ilk üç bölümünden bir veya ikisini feshetmek ve yazılı bir tebliğ ile İsviçre Federal Hükümetine bildirmek imkânına sahibolacaktır. İsviçre Federal Hükümeti, keyfiyetten diğer Âkîd Devletleri ve Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterini haberdar edecektir.

Fesih ihbarı, bu maddenin birinci fıkrasında öngörülen tebliğ veya katılmadan başlayarak 5 yıllık müddetin bitiminden evvel kullanılamaz.

Fesih ihbarı, bu maddenin birinci fıkrasında öngörülen tebliğin İsviçre Federal Hükümeti tarafından alındığı tarihten sonra 6 aylık süre sonunda hüküm ifade edecektir.

Usuküne uygun olarak yetkilendirilmiş olan ve imzaları aşağıda bulunan temsilciler, işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Paris'te, 10 Eylül 1964 tarihinde, İsviçre Federal Hükümeti arşivlerine tevdi olunmak üzere bir nüsha halinde düzenlenmiş olup aslına uygunluğu onaylı bir kopyası diplomatik yolla her Âkid Devlete ve Milletlerarası Kişi Halleri Komisyonu Genel Sekreterine gönderilecektir.

Federal Almanya Cumhuriyeti adına :

İhtirazi kayıt : Federal Almanya Cumhuriyeti, 9 ncu maddeye uygun olarak, işbu Sözleşmenin 1 nci bölümünü istisna ettiğini beyan eder.

İmza

Avusturya Cumhuriyeti adına

İmza yok

Belçika Kırallığı adına

İmza

Fransa Cumhuriyeti adına

İmza

Yunanistan Kırallığı adına

İmza

İtalya Cumhuriyeti adına

İmza yok

Lüksemburg Büyük Dükalığı adına

İmza yok

Holânda Kırallığı adına

İhtirazi kayıt : Holânda Kırallığı, 9 ncu maddeye uygun olarak, işbu Sözleşmenin 1 nci bölümünü istisna ettiğini beyan eder.

Holânda Kırallığı ile ilgili olarak Sözleşme metninde kullanılan Anavatan ve Anavatan dışı ülkeler terimleri, âmme hukuku açısından eşit bir statüye sahibolup Avrupa'da bulunan Hâlânda ile Avrupa dışındaki Surinam ve Holânda Antillerini ifade eder.

İsviçre Konfederasyonu adına

İmza yok

Türkiye Cumhuriyeti adına

İmza